

Zygmunt Piszczkowski

Oddział Białostocki (1955)

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 53/3, 339-340

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

15 XII 1960 wybrano nowy Zarząd: prof. I. Lewańska (przewodnicząca), J. Bar (zastępca przewodniczącej), mgr U. Dembska (sekretarz), M. Smogór (skarbnik), B. Wasilewska (członek Zarządu); Komisja Rewizyjna: dr T. Gospodarek, mgr S. Iwaszkiewicz, W. Paryl. W tym składzie Zarząd pracuje do chwili obecnej.

Rok 1961 w Oddziale Opolskim upłynął pod znakiem organizacji Zjazdu Delegatów w 75-lecie istnienia Towarzystwa. Zgłoszona w Olsztynie inicjatywa znalazła wśród władz miejskich i instytucji naukowych Opola żywe poparcie. Wyłoniła się grupa organizatorów: Wydział Kultury MRN, Instytut Śląski i Oddział Opolski Towarzystwa, którzy rozdzielili między sobą funkcje związane z przygotowaniem Zjazdu. Podkreślić trzeba osobiste zaangażowanie się w sprawę Zjazdu przewodniczącego Prezydium MRN, Karola Musioła, rzutkość i energię przewodniczącej Wydziału Kultury, Zenobii Michlik, oraz pomoc organizacyjną dyrektora Instytutu Śląskiego, Oswalda Popiołka.

Zjazd odbył się w Opolu 27–29 X 1961, gromadząc 90 osób — profesorów prelegentów, członków Zarządu Głównego, delegatów Oddziałów z całego kraju i zaproszonych gości, nie licząc słuchaczy z Opola. Tradycyjnym już zwyczajem Zjazd obejmował część naukową i organizacyjną. W części naukowej zebrani wysłuchali cyklu odczytów *Trwałe wartości literatury polskiej na tle literatury światowej* (prelegenci: Roman Pollak, Zdzisław Libera, Julian Krzyżanowski, Henryk Markiewicz, Kazimierz Wyka). W części organizacyjnej, po wysłuchaniu sprawozdania z działalności za poprzedni okres, wybrano nowy Zarząd Główny. W trzecim dniu Zjazdu uczestnicy udali się na Górę Św. Anny, gdzie u stóp Pomnika Powstańców Śląskich złożyli wieniec. Organizacja Zjazdu w Opolu została bardzo wysoko oceniona przez Zarząd Główny.

Działalność Oddziału w 1961 r. „uzupełniło” nadto 5 odczytów: Lesława Eustachiewicza, Henryka Berezy, Izabeli Lewańskiej, Janiny Kulczyckiej-Saloni i Stanisława Frybesa.

Urszula Dembska-Krauze

ODDZIAŁ BIAŁOSTOCKI

(1955)

Oddział został utworzony 25 X 1955. Inicjatywa wyszła od prof. J. Krzyżanowskiego, który zwrócił się z prośbą do swego dawnego ucznia, mgra Z. Piszczkowskiego, nauczyciela w Białymstoku, o zorganizowanie w tym mieście Oddziału Towarzystwa. Zygmunt Piszczkowski wiosną 1955 przystąpił do rozmów z miejscowymi polonistami, w wyniku czego w październiku tegoż roku można było rozpocząć działalność Oddziału. Inauguracja odbyła się przy dużym zainteresowaniu miejscowej inteligencji i w obecności delegatów Zarządu Głównego: prof. E. Sawrymowicza i mgra S. Świrki. W czasie zebrania prof. Sawrymowicz wygłosił odczyt pt. *Mickiewicz w świetle krytyki marksistowskiej*.

Następnie wybrano Zarząd nowego Oddziału w składzie: mgr Z. Piszczkowski (przewodniczący), F. Hałaburda (zastępca przewodniczącego), A. Majorówna (sekretarz); dr S. Osiecka, mgr J. Izydorczyk, K. Kosiński (członkowie Zarządu).

Działalność Oddziału nie potoczyła się niestety tak, jak to sobie wyobrażali jego organizatorzy. Napotkano szereg trudności obiektywnych: brak zainteresowania ze strony miejscowych polonistów, szczupłość środowiska inteligenckiego, obojętny stosunek władz oświatowych i kulturalnych. Może zawinił też ze strony

Zarządu brak umiejętnego zainteresowania działalnością Towarzystwa szerszych kręgów miejscowej inteligencji.

W ciągu 6 lat istnienia Oddziału ograniczono się z konieczności do akcji odczytowej, w której brali udział prelegenci Zarządu Głównego. Nawiązano kontakty z Biblioteką Wojewódzką i Ośrodkiem Metodycznym. Oddział liczy około 30 członków. Odbyło się 36 odczytów.

Obecny skład Zarządu: mgr Z. Piszczkowski (przewodniczący), F. Hałaburda (zastępca przewodniczącego), mgr S. Maciocha (sekretarz), A. Majorówna (skarbnik); dr S. Osiecka, mgr J. Izydorczyk (członkowie Zarządu).

Zygmunt Piszczkowski

ODDZIAŁ RZESZOWSKI

(1956)

Zarząd Główny Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza w Warszawie w porozumieniu z aktywnym kulturalnym Rzeszowa postanowił założyć Oddział Towarzystwa w Rzeszowie. Zebranie organizacyjne odbyło się 12 VI 1956, z udziałem przedstawicieli Zarządu Głównego, dra E. Sawrymowicza i mgra S. Świrki. Do członków założycieli należeli: F. Błoński, B. Cmela, S. Darłak, W. Długosz, J. Fatyga-Watrasowa, J. Grygiel, J. Janowski, Z. Makuszkowa, J. Nowakowski, J. Pleśniarowicz, K. Świerczewska, F. Świder, Z. Wawszczak, M. Zaguła. W skład pierwszego Zarządu weszli: mgr W. Długosz (przewodniczący), mgr Z. Makuszkowa, mgr J. Pleśniarowicz (zastępcy przewodniczącego), mgr J. Nowakowski (sekretarz), mgr Z. Wawszczak (skarbnik); mgr B. Cmela, mgr J. Grygiel, mgr Cz. Szetela, mgr M. Zaguła (członkowie Zarządu); Komisja Rewizyjna: mgr J. Janowski (przewodniczący), mgr K. Świerczewska, mgr S. Darłak.

Duże zainteresowanie wzbudził wówczas wykład Eugeniusza Sawrymowicza *Spór o romantyzm*, doskonale naświetlający zagadnienia romantyzmu i ciekawie interpretujący najnowsze publikacje na ten temat.

Zamierzenia Oddziału były bardzo szerokie — obok akcji odczytowej z udziałem wybitnych znawców literatury i członków Związku Literatów Polskich, zamierzano otoczyć opieką pracujących w rozproszeniu badaczy kultury ludowej i miejscowych badaczy naukowych przez ułatwienie im kontaktów z odpowiednimi placówkami naukowymi. Istotne miejsce w planach zajęła młodzież szkolna: chodziło o zainteresowanie jej kulturą i literaturą przez ułatwianie kontaktów z teatrem, kinem, sztuką recytatorską. Oddział zgłosił też gotowość pomocy w organizowaniu zjazdów urządzanych przez Zarząd Główny w województwie rzeszowskim.

Idąc za sugestią dra Sawrymowicza, Oddział oparł działalność na rzeszy nauczycieli-polonistów i miejscowym aktywnym kulturalnym. Liczba członków w pierwszym roku wynosiła 53 osoby.

Dużym wydarzeniem w dziejach Oddziału Rzeszowskiego był ogólnopolski sprawozdawczo-wyborczy Walny Zjazd Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza w Rzeszowie 6—7 X 1956, z udziałem wybitnych znawców literatury polskiej. Większość prelekcji poświęcono tematyce regionalnej, związanej z ziemią rzeszowską.

We wrześniu 1960 w sesji w Łańcucie i w uroczystościach w Krośnie oraz Żarnowcu, poświęconych Marii Konopnickiej, uczestniczyli członkowie Oddziału, a jeden spośród nich, Mieczysław Adamowski, opracował na podstawie sprawozdań szkolnych znajdujących się w bibliotece Liceum im. Stanisława Konarskiego referat *Kult Marii Konopnickiej w szkole średniej b. zaboru austriackiego w latach 1900—1910*.